

ТРАНСФОРМАЦІЙНА РЕКОНСТРУКЦІЯ ЯК КОНЦЕПЦІЯ У ДИЗАЙНІ СУЧАСНОГО ОДЯГУ

Сербін Олегослав

Аспірант, Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

ORCID: 0000-0003-2326-3578

olegoslav15@gmail.com

Пашкевич Калина

Професор, доктор технічних наук, Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

ORCID: 0000-0001-6760-3728

kalina.pashkevich@gmail.com

Герасименко Олена

Доцент, доктор філософії, Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

ORCID: 0000-0001-8566-7215

gerasymenko.od@knutd.edu.ua

Анотація. Аналізуючи модну індустрію, останні віяння та тенденції, стає помітно, як зростає роль та значення фахівців, які реалізують всі творчі задуми дизайнерів провідних Будинків мод. Спостерігаючи за останніми колекціями, встановлено зростання їх кількості, для створення яких використовуються новітні інноваційні матеріали – відтак методи та способи конструювання, моделювання та формоутворення в цілому. З кожним роком ці методи удосконалюються, поєднуються, утворюючи нові підходи до побудови одягу.

Ключові слова: трансформаційна реконструкція, креативне моделювання, засоби та методи реконструкції, конструктор, модельєр, модельєр-конструктор.

Вступ. Мінімум двічі на рік дизайнери демонструють суспільству нові колекції модного одягу на наступні сезони. Щоразу вони пропонують видозмінені попередні форми, які ускладнюють або навпаки спрощують. Змінюються пропорції, силуети, загальна форма та об'єм виробів.

Різноманітність одягу в кожній асортиментній групі можлива завдяки плідній співпраці дизайнера та його творчо-виробничої команди, яка реалізує задумане. Вагому роль відіграють модельєри-конструктори, які переважно з плоского матеріалу створюють тривимірні вироби, які багаті своєю естетичною та функціональною наповненістю. Часто перед командою постають завдання, які раніше не доводилось реалізовувати, тому для досягнення нових результатів часто винаходять нові підходи, майстерно поєднуючи та трансформуючи існуючі методи та способи формоутворення та побудови одягу. Таким чином, майстри з багаторічним професійним досвідом постійно вчаться новому та відшліфовують свою майстерність.

Проблема. Визначення вагомості професії модельєра-конструктора у світі моди та сучасних методів формоутворення одягу; значення та необхідності володіння сучасними методами моделювання одягу, які використовуються для досягнення нової форми та зовнішнього вигляду сучасних моделей одягу.

Мета. Визначити сучасні методи, способи та підходи, якими мають володіти та ефективно застосовувати модельєри-конструктори при створенні нових моделей одягу.

Методи. Використано методи порівняння та аналізу при дослідженні даної тематики.

Теоретична частина. Одним з видів трансформації є створення нових моделей одягу шляхом драпірування тканини на фігурі людини чи на манекені. Вміння створювати вироби методом драпірування вказує на високий рівень майстерності та досвідченості модельєра, адже для цього потрібне точне розуміння зв'язку між властивостями обраного матеріалу, бажаної форми та методами формоутворення. Дизайнери одягу демонструють нові форми виробів у своїх останніх колекціях. Такий результат можливий завдяки вмілій «еклектиці» існуючих методів та нетрадиційних засобів створення форми одягу.

На думку Х. Дж. Армстронг драпірування не є допоміжним елементом при створенні лекал, однак модельєр може використовувати первинні лекала для підготовки тканини до драпірування (Joseph-Armstrong, 2008). Для створення конкретного дизайну виробів можуть поєднуватись деталі, спроектовані за допомогою площинного розрахункового методу, з деталями, отриманими шляхом драпірування (Іл. 1). Такий підхід розширює можливості дизайнера розробляючи точні лекала в короткі строки.

Ілюстрація 1. Приклади драпірування у колекціях світових Будинків мод: а, б – Balmain SS 24; в – Alaia Fall 24; г – Valentino SS 24; д – Alberta Ferretti SS 24

Креативний підхід у створенні лекал одягу робить чіткий диференційований розподіл готових виробів для споживачів. Дизайнерський одяг від всесвітньовідомих Будинків мод, одяг «кутюр» вирізняється від інших виробів не лише якістю матеріалів та використаним оздобленням, а й своїм інноваційним кроєм. Такий одяг створюється великою командою фахівців-професіоналів, які виконують не один варіант майбутнього виробу й проводять необхідні примірки. Все це відображається на вартості виробу, який надає унікального зовнішнього вигляду своєму власнику; може використовуватись й мати відповідний актуальний вигляд не один сезон – чим не можна охарактеризувати вироби «швидкої моди». К. Шакнат висловлюючи свою думку на дану тему, наголосила на тому, що даний підхід є занадто дорогим та трудомістким для масового виробництва; саме тому він частково або зовсім не використовується для серійного виробництва (Duburg and Van der Tol, 2008).

З фінансової точки зору трансформаційна реконструкція досить коштовна, адже зазвичай на виріб потрібна значно більша кількість матеріалів, що залежить від ширини матеріалу та форми лекал проєктованого виробу. Ці витрати можуть ставати ще більшими, якщо виріб кроїться по косій

(під кутом 45° до напрямку нитки основи тканини). Є приклади модних брендів, яким вдається впровадити інноваційний крій у дизайн своїх виробів для подальшої роздрібно торгівлі. Таким прикладом є магазин модного одягу AllSaints, яким вдалось досягнути бажаного балансу виробничих затрат на створення виробів незвичної форми та вартістю кінцевого продукту, який зможуть купувати споживачі (Іл. 2).

Ілюстрація 2. Сукні бренду AllSaints

Для реалізації всіх креативних, часом неможливих, ідей та задумів дизайнерам потрібні конструктори та модельєри, які володіють сучасними інноваційними методами формоутворення одягу (Іл. 3). В своїй книзі А. Фішер пише, що мистецтво крою як ремісничі навички, спершу може здатись досить складним і навіть може відлякувати у опануванні ремеслом (Fischer, 2008). Однак завдяки знанню та розумінню базових правил, яких потрібно дотримуватись, а інколи цілеспрямовано порушувати, в роботі конструктор-початківець поступово навчиться цікавим творчим та більш ускладненим технікам крою. Лекало базової форми одягу – основа кожної творчої колекції дизайнерів.

Ілюстрація 3. Приклади креативного моделювання одягу з колекції Schiaparelli spring 2024 couture

Дж. Бродген, колишня професорка моди в Королівського коледжу мистецтв, казала, що жоден дизайнер, що прагне визнання, не створюватиме ряд базових моделей (Brogden, 1971). Раніше майбутніх спеціалістів вчили лише будувати базові форми виробів, кроїти та шити їх; ця ситуація кардинально видозмінилась і трансформувалась разом з модою за останні 20 років. З'явився ряд фахових курсів та дисциплін, завдяки яким сучасні модельєри можуть вивчати креативні методи конструювання та формоутворення одягу.

За останні роки провідні школи, інститути та університети в сфері дизайну, моди та фешн-індустрії провели чимало заходів та спроб популяризувати професію модельєра-конструктора як успішної кар'єри на сталі майбутнє; надати йому затребуваності, популярності та загальної привабливості. З цією метою створено та організовано багато майстер-класів, конференцій, практичних семінарів. Засновано низку творчих конкурсів у різних країнах світу, які надають учасникам можливості подальшого навчання у закордонних закладах, отримувати різноманітні гранти та можливості працевлаштування у передових дизайнерів країни.

Для прикладу Лондонський коледж моди та Central St. Martins мають курси післядипломної освіти з інноваційного креативного крою сучасних форм одягу, створені для того, щоб навчити студентів сучасним технічним навичкам та розумінню творчого процесу в інтерпретуванні дизайну та сучасної моди. Результат досягають завдяки навчанню передовим технікам крою та виготовлення лекал сучасного одягу також через особистісний розвиток для підвищення креативних навиків для вирішення творчих завдань. Студенти настільки звикають до макетної тканини, що порівнюють її з глиною, з якої можна «ліпити». Клод Монтана казав, що його перший образ з бязі був незграбним та грубим. Але як тільки напрацьовується правильне бачення та відчуття форми, набувається розуміння даного методу для вираження бажаної ідеї та вірної її інтерпретації (Duburg and Van der Tol, 2008).

Закінчивши курси, випускники мають можливість продовжити свій творчий шлях у співпраці з відомими дизайнерами, створити власний бренд тощо. Завдяки набутим знанням та навичкам студенти досягають унікальних результатів при створенні креативних форм одягу, бо знають як закладати цю креативність при створенні лекал.

Раніше крій представляли як складну технічно-математичну науку. Однак сучасний підхід робить його більш привабливим, передаючи його мистецтвом з основними поняттями та правилами, засвоївши і навчившись маніпулювати (змінювати, діяти всупереч, ігнорувати) якими, можна творити без обмежень. Дизайнер Роберт Джеймс Каррі вірить в ідею, що для того, щоб створити щось нове та сучасне, потрібно руйнувати прийняті норми, творити на власний розсуд (Fischer, 2008). Дизайнерка Бетті Джексон переконана, що дизайнер має працювати з конструктором, який володіє загальною базою і вміє її правильно порушувати; інакше, наслідуючи усталені норми та правила, не вдасться досягнути сучасних форм (Jackson, 2000). Дизайнерка Рей Кавакубо з Будинку моди *Comme des Garçons* розвиває ідеї порушення правил: вона захоплює свою команду модельєрів-конструкторів робити помилки. На її думку помилки - це інновації, нові та цікаві дослідження крою та дизайну, а також незвичного одягу. Величезні витрати матеріалів (наслідки цих помилок) виправдовуються інноваціями в крої, за які клієнти *Comme Des Garçons* сплачують відповідну вартість їх виробів. Завдяки таким експериментам розвивається й трансформаційна реконструкція як інноваційний метод та підхід до креативного формоутворення одягу. Важливо зазначити, що мистецтво крою одягу ніколи не було досліджено досконало й повноцінно; це явище, яке розвиватиметься завжди паралельно з модою. Аннетт Фішер каже, що навіть модельєри-конструктори, які кроють понад 20 років, все одно матимуть чому вчитись (Fischer, 2008).

Висновки. В класичному розумінні моди світових Будинків мод на перших етапах їх створення та виникнення в цілому, було зрозуміло, що створюваний одяг був доступним людям з вищим за середній доходом. Кожен Будинок моди випускав колекції «готового одягу», а деякі з них навіть колекції «кутюр». Такий одяг відрізнявся розкішшю матеріалів, оздобленням, точністю та методикою крою. Люди, які носили такий одяг, підкреслювали цим свій статус та матеріальне благополуччя. З більш глобалізованим розвитком масового виробництва одягу відбувається поступове нівелювання межі розкоші через одяг: створюються нові більш доступні види тканин, спрощується технологія – зростає доступність такого одягу.

Для утримання походження та значення дизайнерського одягу єдиним незмінним аспектом залишається його крій, форма та загальна будова. Станом на сьогоднішній день підходів до конструювання одягу стає все більше, виникають нові техніки та способи конструювання нових моделей. Разом з цим, зберігається й вагомість професії модельєра-конструктора, який реалізовує всі задуми дизайнера. Дана професія завжди розвиватиметься, як й вся модна індустрія з кожним своїм новим етапом. Тому так важливо вивчати, опановувати та застосовувати у професійній діяльності нові трансформаційні методи (методи творчого моделювання) побудови одягу для професійного зростання та розвитку протягом всієї успішної діяльності, залишаючись і лише збільшуючи свою затребуваність.

Література

- Brogden, J. (1971). *Fashion design*. Studio Vista.
- Duburg, A. and Van der Tol, R. (2008). *Draping*. d'junge Hond Publishers.
- Fischer, A. (2008). *Basics fashion design: construction*. Ava Publishing.
- Jackson, B. (2000). *Inspirational pattern cutting. Film*. British Fashion Council.
- Joseph-Armstrong, H. (2008). *Draping for apparel design*. Fairchild Publications.
- Thierry, M. (2000). *Inspirational pattern cutting. Film*. British Fashion Council.

TRANSFORMATIONAL RECONSTRUCTION AS A CONCEPT IN THE DESIGN OF CONTEMPORARY CLOTHING

Serbin Olehoslav

PhD student, Kyiv National University of Technology and Design, Ukraine

ORCID 0000-0003-2326-3578

olegoslav15@gmail.com

Pashkevych Kalyna

Professor Dr., Kyiv National University of Technology and Design, Ukraine

ORCID 0000-0001-6760-3728

kalina.pashkevich@gmail.com

Herasymenko Olena

Associated Professor Dr., Kyiv National University of Technology and Design, Ukraine

ORCID 0000-0001-8566-7215

gerasymenko.od@knuitd.edu.ua

Abstract. Analyzing the fashion industry, the latest trends and tendencies, it becomes apparent how the role and importance of specialists who realize all the creative ideas of designers of leading fashion houses is growing. Observing the latest collections, we can see the growth of those that use the latest innovative materials, and thus the methods and ways of designing, modeling and shaping in general. Every year these methods are improved and combined, forming new approaches to the structure of clothing.

Keywords: transformational reconstruction, creative modeling, methods of reconstruction, designer, fashion designer.